

Noc Nikodémova

Touha a překvapení starého, vzdělaného a váženého muže

Text: Žalm 63 | Iz 55,8-9 | Ezechiel 36,25-27 | Jan 3,1-15

První čtení – Ž 63

Žalm Davidův, když byl v Judské poušti.

2 Bože, tys Bůh můj! Hledám tě za úsvitu, má duše po tobě žízní. Mé tělo touhou po tobě hyne ve vyschlé, prahnoucí, bezvodé zemi. 3 Proto tě vyhlížím ve svatyni, chci spatřit tvoji sílu a slávu; 4 tvé milosrdenství je lepší než život, mé rty tě chválí zpěvem. 5 Proto ti žehnám po celý život, v tvém jménu pozvedám dlaně. 6 Má duše se sytí nejtučnější stravou, moje rty plesají, má ústa zpívají chválu. 7 Když si tě na lůžku připomínám, o tobě rozjímám za nočních hlídek, 8 že jsi mou pomocí býval, ve stínu křídel tvých plesám. 9 Má duše přilnula k tobě, tvá pravice mě pevně drží. 10 Ti, kdo mi chystají zkázu a o život ukládají, sestoupí v nejhlubší útroby země; 11 vydání napospas meči za kořist šakalům padnou. 12 Král se však bude radovat; Bůh bude chloubou všech, kdo přísahají při něm, a budou zacpána ústa těm, kdo záradně mluví.

Text kázání – Jan 3,1-15

Mezi farizeji byl člověk jménem Nikodém, člen židovské rady. 2 Ten přišel k Ježíšovi v noci a řekl mu: "Mistře, víme, že jsi učitel, který přišel od Boha. Neboť nikdo nemůže činit ta znamení, která činíš ty, není-li Bůh s ním." 3 Ježíš mu odpověděl: "Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží." 4 Nikodém mu řekl: "Jak se může člověk narodit, když už je starý? Nemůže přece vstoupit do těla své matky a podruhé se narodit." 5 Ježíš odpověděl: "Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího. 6 Co se narodilo z těla, je tělo, co se narodilo z Ducha, je duch. 7 Nediv se, že jsem ti řekl: Musíte se narodit znovu. 8 Vítr vane, kam chce, jeho zvuk slyšíš, ale

nevíš, odkud přichází a kam směřuje. Tak je to s každým, kdo se narodil z Ducha." 9 Nikodém se ho otázal: "Jak se to může stát?" 10 Ježíš mu řekl: "Ty jsi učitel Izraele, a tohle nevíš? 11 Amen, amen, pravím tobě, že mluvíme o tom, co známe, a svědčíme o tom, co jsme viděli, ale vy naše svědectví nepřijímáte.

12 Jestliže nevěříte, když jsem vám mluvil o pozemských věcech, jak uvěříte, budu-li mluvit o nebeských? 13 Nikdo nevstoupil na nebesa, leč ten, který sestoupil z nebes, Syn člověka. 14 Jako Mojžíš vyvýšil hada na poušti, tak musí být vyvýšen Syn člověka, 15 aby každý, kdo v něho věří, měl život věčný.

Kázání

Po nočních příbězích egyptského faraóna a izraelského krále Šalomouna, zazněl dnes další noční příběh, tentokrát z evangelia. Je to *příběh Nikodémovy noci*.

1. Starý muž a mladý duchovní učitel – generační střet

Při vědomí toho, že dnešní neděle je nedělí seniorů, se mi ukázal příběh Nikodémovy noci ještě v trochu jiném světle, než jindy. Dochází v něm totiž k setkání dvou generací a dvou zbožností. Na duchovní scéně tehdejší doby se objevuje nové vanutí Ducha svatého. Mnohé zaujalo.

Patřil mezi ně *Nikodém*, muž upřímně *zbožný, zkušený a vzdělaný* v Zákoně Mojžíšově - patřil k *farizeům*. V době, kdy jejich mnozí židovští současníci brali svou víru (a Hospodina) na lehkou váhu, farizeové se snažili pozvednout prapor pravé víry a života ve světle Mojžíšova zákona. Nikodém *patřil k těm nejváženějším*, kteří tvořili nejvyšší židovskou radu - tzv. Sanhedrin (*měl 70 členů po vzoru 70 pomocníků, které dal Hospodin kdysi dávno Mojžíšovi na cestě do zaslíbené země*). Nikodém nebyl to žádný mladík. Byl a je představitelem starší generace - starých řádů. *Byl to starý muž*.

Oproti tomu *Pán Ježíš* byl *mladým mužem* (cca 30letým), který se z ničeho nic vynořil z davu. Dalo by se povědět, že byl přesným opakem váženého starce Nikodéma. Doposavad neznámý, bez vlivu, bez vzdělání. Jenže zaujal svým „novým“ učením a svými činy. Zjevně mimořádnými činy.

Dnešní neděle mi pomáhá odhalovat *generační rozměr setkání* starého vzdělaného, známého a vlivného člena židovské rady Nikodéma s mladým Mistrem Ježíšem z Nazareta a s duchovním hnutím, které s jeho působením začalo vanout.

Velevážený Nikodém se vydává v noci (z důvodu možnosti klidného rozhovoru) přes Olivovou horu snad až do Betanie, kde *nalézá mladého Mistra*, muže, který *byl ve všem jiný* než on sám. *Vymykal se* skutky i učením tradičnímu pojetí zbožnosti, jak ji definovali farizeové. Dokonce se zdálo, že jeho svoboda je popřením některých podstatných částí Mojžíšova zákona. Pro mnohé byl nemyslitelným novátorem (J 2,13n - „Zbořte tento chrám a do tří dnů jej postavím..., mluvil o chrámu těla, ale oni mu neporozuměli...“).

Nikodém, starý muž, jde za mladým mužem, jehož duchovní zápal byl zjevný (viz očištění chrámu Jan 2,13). *Nejde za ním* proto, aby jej *napomenul* a trochu *napravil* jeho mladickou vášeň pro Boží dům. *Nejde za ním jako mentor*. Činnost Pána Ježíše *jej nepohoršila* - nevnímá ji *jako ohrožení* pravé zbožnosti. *Nikodém jde za Ježíšem proto*, že na rozdíl od jiných, on v něm uviděl Boží přítomnost a Boží jednání. Vyznává - s určitou pokorou a respektem, že ví, že Ježíš z Nazareta je učitel od Boha a Bůh je s ním. *Chce jej poznat blíž* - to smíme vytušit z jeho návštěvy.

Z hlediska generačních vztahů (nejen uprostřed církve) je Nikodém *příkladem zbožného muže, vzdělance, který byl pokorným a otevřeným* pro

duchovní zápal mladšího (v jeho očích mnohem méně zkušeného a vzdělaného) učitele, Mistra. *Nezlobí se*, když Pán Ježíš dělá věci jinak a dokonce jako převrací po staletí platné řády. Nevystupuje zde *jako někdo, kdo má patent na rozum* a způsoby duchovního života, etiky, morálky či misie. Zdá se, že *důvodem je jeho citlivost pro to, že Pán a Stvořitel země může konat nové věci*.

Přál bych Vám, starší generaci, Nikodémovu *otevřenost* k Božimu působení a vanutí, které je či bude patrné v mladších generacích a téměř jistě bude jiné, než byste si sami představovali. Otevřenost, úcta a respekt starší generace jsou tím, co vytváří dobré mezigenerační vztahy. Další generace budou sloužit Pánu Bohu třeba jinak. To ovšem není důvod k zoufání, nýbrž k radosti a k *modlitbám za duchovní zápal* pro mladou generaci.

2. Zákon a nový rod z vody a Ducha – teologický střet

Jestli je v setkání Nikodéma s Pánem Ježíšem střet generační, pak je zde i *duchovní střet* – střet zbožnosti. Jde v něm o Boží království. Jde o to spatřit ho a být jeho součástí. Zatímco Nikodém přemýšlí v soudobých souřadnicích obnovy pozemského Davidovského království, Pán Ježíš mluví o jiném království. Mluví *o Božím království, které je soustředěno v srdci člověka. Z něho pak vyrůstá navenek a prorůstá do společnosti*.

Nové pojetí Božího království jako vnitřní proměny srdce jednotlivce *vlastně není vůbec nové*. Pán Ježíš odkazuje na slovo proroka Ezechiela, který při výhledu do budoucnosti vyřizoval toto Boží slovo:

Ezechiel 36,25-27 Pokropím vás čistou vodou a budete očištěni; očistím vás ode všech vašich nečistot a ode všech vašich hnusných model.

26 A dám vám nové srdce a do nitra vám vložím nového ducha. Odstraním z vašeho těla srdce kamenné a dám vám srdce z masa. 27 Vložím vám do

nitra svého ducha; učiním, že se budete řídit mými nařízeními, zachovávat moje řády a jednat podle nich.

Očištění od bezbožnosti a hříchu a proměna srdce, které bude naplněno Božím Duchem - to je již starozákonní proroctví. A zdá se, že právě toto mělo Nikodémovi přijít na mysl při slovech Pána Ježíše o „*novém rodu z vody a Ducha*“. Očištění a dar Ducha do srdce přináší takovou radikalitu, že pro ni Pán Ježíš nenalezl jiná slova než slova o novém rodu.

Základem zbožnosti, kterou prorokoval Ezechiel a Pán Ježíš, není důraz na Zákon a jeho dodržování (lidské úsilí), nýbrž důraz na čistotu srdce, proměnu srdce a jeho naplnění Duchem svatým.

„A jak se to může stát?“ Jak se člověk může narodit z Ducha? Co se musí stát, aby to bylo možné? Co může člověk udělat pro to, aby v něm mohlo dojít k radikální proměně života? Pán Ježíš odpovídá velice jednoduše:

J 3,14-15 Jako Mojžíš vyvýšil hada na poušti, tak musí být vyvýšen Syn člověka, aby každý, kdo v něho věří, měl život věčný.

- a) *Musí být vyvýšen Syn člověka* - ukřižován. Tomu Nikodém ještě nemohl rozumět. Rozuměl ovšem tomu, že pohled víry tehdy za Mojžíše zachránil zhřešivší!
- b) *Každý, kdo při pohledu na ukřižovaného Krista uvěří*, co jeho ukřižování znamená a přináší, totiž trest za můj hřích a odpuštění, každý takový se najednou ocitá v realitě Božího království, v němž je Duchem svatým chaos (naš osobní chaos) proměněn - doslova nově narozen - k životu s Bohem. Samotná víra je již přítom darem Ducha svatého, výsledkem jeho zvláštního působení v srdci člověka.

3. Závěr

Zatímco tomu, jak se nově narodit, spolu s Nikodémem nerozumíme (a je to v posledu Boží čin), výzvě k víře ve vyvýšeného Pána Ježíše rozumíme docela dobře. Pohled víry na kříž přináší odpuštění hříchů, očistění a prostor pro plnost Ducha svatého, který vane kam, a jak chce.

Tedy: Výzvu k víře zvěstujeme a na vanutí Ducha svatého chceme, ať mladí anebo staří očekávat s otevřeností k novým věcem, počátkům, službě a novým cestám. Boží království začíná v našem srdci a z něho má prorůstat do našeho okolí.

Slovo na cestu: Boží cesty jsou jiné než naše!

Izajáš 55,8-9 "Mé úmysly nejsou úmysly vaše a vaše cesty nejsou cesty moje, je výrok Hospodinův. Jako jsou nebesa vyšší než země, tak převyšují cesty mé cesty vaše a úmysly mé úmysly vaše.

Ujištění: Duch svatý nám byl dán!

Efezským 1,13 V něm byla i vám, když jste uslyšeli slovo pravdy, evangelium o svém spasení, a uvěřili mu, vtisknuta pečeť zaslíbeného Ducha svatého...

Jan Asszonyi, Brno 3. 6. 2018

